

Annabi Sakari xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Sakari xεε Darisalamu Perise mange Dariyusi xa waxati. Isirayilakae nu bara ne tongo solofere raba konyiya kui Perise boxi ma e xa kuye batui xa fe ra, konɔ Ala naxa a niya Dariyusi xa e bejin gbilenfe ra Isirayila boxi ma. E to menni li e xa taae nun Ala xa horomolingira banxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, konɔ e yaxuie naxa e tɔɔɔ. Na kui Ala naxa Annabi Sakari nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Sakari xa masenyi foloma laamatunyi solomasaxan nan ma, naxee a masenma a Ala fama ne Isirayilakae malide e xa wali kui. A man a masenma a Ala fama ne sie paxankatade naxee na a xa pama tɔɔɔfe. Ala limaniya fima ne a xa mixie ma Annabi Sakari xa masenyi saabui ra.

Isirayila xa xunnakeli mu findima fe fanyi ra e tan gbansan be. Dunija na a to Ala meenima Isirayila ma ki naxe, e fan danxaniyama ne Ala ma, e bira Isirayilakae foxo ra. Ala Isirayilaka nde rakelima naxan misaalima serexedube kuntigi ra. Na xeme findima Isirayila mange xungbe nan na, Ala xa Mixi Sugandixi, naxan e xun tima Ala xa kira ma.

Yi saate Ala naxan tongoxi Isirayila be a findima ne lonni belebele ra to mixie be. Ala wama ne dunija birin xa bira a xa seriye foxo ra, e xa la Ala xa xanunteya ra alako e xa kisi soto.

Xa a sa li adamadie tondima Ala xa mali ra, e sare jaaxi sotoma ne e jere ki xa fe ra. Ala wama mixi rakisife. Na nan a ra a naxa Marakisima xee won ma alako lanyi xa lu Alatala nun adama tagi. Ala xa na sooneya won birin be, won fan xa tin na ra. Amina.

Annabi Sakari xa Kitaabui

Laamatunyi singe: Gbilenfe Ala ma

¹ Dariyusi xa mangeya je firin nde kike solo-masaxan nde kui, Alatala naxa a masen Annabi Sakari be, Berecaya xa di, Ido xa mamadi fanyi, a naxe, ² «Alatala bara xono wo benbae ma. ³ Kono, i xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: «N tan Mange Alatala bara a fala wo be, wo xa gbilen n ma. Na temui n fan gbilenma ne wo ma. ⁴ Wo naxa lu alo wo benbae. Singe namijonmese nu bara a masen e be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya, wo gbilen wo xa fe jaaxie nun wo xa kewali jaaxie foxo ra.» Kono e mu e tuli mati n ma masenyi ra, e mu n xui suxu. N tan Alatala xa masenyi nan na ki. ⁵ Wo benbae na minden? Namijonmese go? E mu faxama xe? ⁶ N ma masenyi nun n ma seriye, a mu wo benbae lixi?»

A to ge na masenyi ra, jama naxa tuubi, e fa a fala e boore be, «Mange Alatala bara won ma fe rabaxie sare ragbilen won ma.»

⁷ Kike fu nun keren nde xi moxonen nun naani nde, Sebati kike, Dariyusi xa mangeya je firin nde, Alatala naxa a masen Annabi Sakari be, Berecaya xa di, Ido xa mamadi, ⁸ «To koe ra n bara yi laamatunyi to. Xeme nde nu na soe gbeeli

fari, a nu tixi miriti wurie tagi fole kui. Soe gbeelie, soe fɔɔrɛ, nun soe fixɛɛ nu na a xanbi ra. ⁹ N naxa a maxɔrin, «N Marigi, munse na yee tan na?» Malekɛ naxan nu wɔyɛnma n na, a naxa a fala, «N a masenma nɛ i bɛ.» ¹⁰ Mixi naxan nu tixi miriti wurie tagi, a naxa a fala, «Alatala xa xɛɛrae nan e ra naxee dunija ijerɛma.» ¹¹ E naxa dentɛgɛ sa Alatala xa malekɛ bɛ naxan nu tixi miriti wurie tagi, «Muxu bara dunija birin ijerɛ, dunija mixi birin raxaraxi, e na bɔnɛsa kui.» ¹² Alatala xa malekɛ naxa a fala, «Mangɛ Alatala, i fama kinikinide Darisalamu nun Yudaya xa taaɛ ma mun tɛmɛi? I xɔnɔxi e ma kabi jɛ tongo solofere.» ¹³ Alatala naxa na malekɛ ralimaniya, a a madundu, malekɛ naxan nu wɔyɛnma n na.»

¹⁴ «Na malekɛ naxa a fala n bɛ, «I xa a fala, Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya: Darisalamu nun Siyon rafan n ma. N mu tinma e xa bira xanuntenyi gbɛtɛ fɔxɔ ra. ¹⁵ N bara xɔnɔ si gbɛtɛɛ ma naxee jɔxɔ a ma tɔɔrɛ yo mu nɔma e lide. Singe n nu xɔnɔxi dondɔrɔnti n ma jama ma, kɔnɔ sie tan bara nde sa n ma jama xa tɔɔrɛ xun ma.»»

¹⁶ «Na nan a ra, Alatala naxa a masen, «N man kinikinima nɛ Darisalamu ma, n man n ma banxi tima nɛ. Luuti ibendunma nɛ Darisalamu taa xun ma alako na xa maniya, na taa man xa gbilen ti ra.» Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁷ I man xa a fala, «Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya: Harige man luma n ma taaɛ kui, n man Siyon madundu ma nɛ, n man Darisalamu sugandima nɛ.»»

2

Laamatunyi firin nde: Ferie nun xabuie

¹ N naxa yi laamatunyi to: N bara feri naani to.

² N bara maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «Munse na yee ra?» A naxa n yaabi, «Senbemaie nan yee ra naxee Yudaya, Isirayila, nun Darisalamu rayensenxi.»

³ Na temui, Alatala naxa xabui naani masen n be. ⁴ N naxa maxorinyi ti, «Yee faxi munse rabade be?» A naxa n yaabi, «Yi feri naani misaalixi senbemaie nan na naxee Yudaya rayensenxi mixi yo mu no a xunyi rakelide. Kono yi xabuie faxi e magaaxude ne, e si gbete senbemaie rabira, naxee kelixi Yudaya boxi xili ma alako e xa Yudayakae rayensen.»

Laamatunyi saxan nde: Maniya luuti

⁵ N naxa yi laamatunyi to: Xeme nde nu na, maniya luuti nu suxuxi a yi ra. ⁶ N naxa a maxorin, «I siga minden?» A naxa n yaabi, «N Darisalamu nan maniyafe, alako n xa a gboe nun a kuyeya kolon.»

⁷ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa siga yare, maleke gbete naxa fa a ralande. ⁸ A naxa a fala a be, «I gi, sa a fala yi segetala be, a Darisalamukae nun xurusee fama ne wuyade han tete mu no e rabilinde sonon.» ⁹ Alatala xa masenyi nan ya: «N tan yati e makantama ne. N luma ne e be alo tete te daaxi, n ma nore fa lu e tagi.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo wo gi, wo wo gi!
Wo xa keli pamanε ma

naxan na koola ma.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«Singe n nu bara wo rayensen ye dunija ma.

¹¹ Siyon mixie, wo wo gi.

Wo tan naxee na Babilon,

wo xa keli naa.»

¹² Mange Alatala naxa a masen n be,

a naxan xexi binye kui,

fe falafe yi sie xa fe ra naxee wo toooxi:

«Naxan a belexe dinma wo ra,

a luxi ne alo na kanyi bara a belexe din Ala ra.»

¹³ N na keli e xili ma,

e findi e xa konyie xa konyie ra.

Na kui wo a kolonma ne

a Mange Alatala nan n xexi.

¹⁴ «Darisalamukae, wo wo xui ite seewe kui,

barima n fama ne lude wo tagi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁵ Si wuyaxi fama ne Alatala ma na loxoe,

e fa findi n ma nama ra.

N luma ne wo tagi,

wo fa a kolon

a Mange Alatala nan n xexi wo ma.

¹⁶ Yudaya man findima Alatala gbe nan na

a xa boxi seniyenxi kui.

A man fama ne Darisalamu sugandide.

¹⁷ Adamadi birin xa a sabari Alatala be,

a na kelife a xa yire seniyenxi.

3

Laamatunyi naani nde: Serexedube kuntigi

¹ A naxa serexedube kuntigi Yosuwe masen n be, a nu tixi Alatala xa maleke ya i. Sentane nu tixi a yirefanyi ma a xa a toonege. ² Alatala naxa a fala Sentane be, «N tan, Alatala naxan Darisalamu sugandixi, n bara a fala i be Sentane, i sabari! Yege xuntunyi xa mu na yi xeme ra naxan baxi te de i?»

³ Yosuwe nu tixi maleke ya i, dugi noxoxi nan nu ragoroxi a ma. ⁴ Maleke naxa a fala a booree be naxee nu tixi Yosuwe seeti ma, «Wo dugi noxoxie ba a ma.» A man naxa a fala Yosuwe be, «A mato, n bara i xa yunubi ba, n bara dugi tofanyie ragoro i ma.» ⁵ N naxa a fala, «Wo xa xunyi ratofan se seniyenxi doxo a xunyi ma.» E naxa xunyi ratofan se seniyenxi doxo a xunyi ma, e naxa dugie ragoro a ma. Alatala xa maleke nu tixi naa.

⁶ Alatala xa maleke naxa yi masenyi ti Yosuwe be, ⁷ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Xa i jere n ma kirae xon, xa i n ma yaamarie suxu, i fama ne n ma banxi rapereede, i fa n ma tete makantade. Na temui i yire sotoma ne be yee tagi. ⁸ Serexedube kuntigi Yosuwe, i tan nun naxee doxoxi i ya i, wo wo tuli mati. Wo bara findi misaali ra. N fama n ma konyi xeede, naxan xili <Salonyi.> ⁹ Wo xa geme mato n naxan doxoxi Yosuwe ya i. Ya solofere na na geme kerenyi ma. N sebeli tima ne a ma, n man fa yi boxi xa yunubi ba loxe keren kui.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁰ «Na loxe, wo wo boore xilima ne, wo xa lu yire keren wo xa weni bili nun xore bili bun ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

man naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi salonyi firinyie ra, naxee na ture gorode xεεma daaxi firinyie sεeti ma, oliwi ture dangima naxee kui?» ¹³ A naxa a fala n bε, «I mu a kolon e naxee misaalixi?» N naxa a yaabi, «N marigi, n mu a kolon.» ¹⁴ A naxa a fala n bε, «Mixi firin nan e ra Ala naxee sugandixi, a ture ifili e xunyie ma, e xa wali dunjpa birin Marigi bε.»

5

Laamatunyi senni nde: Danke kεedi

¹ N man naxa laamatunyi to naxan findixi kεedi makuntanxi ra koore ma. ² Maleke naxa n maxorin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N kεedi makuntanxi nan toxi koore ma, a kuya nongon ya moxoren, a igbo nongon ya fu.» ³ A naxa a fala n bε, «Danke sebexi na kεedi ma naxan masenxi boxi yire birin. A sebexi mujeti nun mixie nan bε, naxee e kalima wule ra, e birin fama nε keride yi boxi ma. ⁴ Mange Alatala xa masenxi nan ya, «N yi danke rasoma nε mujetie xa banxie kui, a nun mixi naxee e kalima n xili ra konε e fa wule fala. Na danke luma nε e xa banxie kui han a birin kana.»»

Laamatunyi solofere nde: Gine na busali kui

⁵ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa makore n na, a fa a fala n bε, «A mato naxan na minife yakosi.» ⁶ N naxa a maxorin, «Munse a ra?» A naxa n yaabi, «Busali nan a ra, jama xa fe paaxie na naxan kui.» ⁷ Derakote binye to ba a dε ra, a naxa a to gine nde doxoxi a kui. ⁸ Maleke naxa a fala n bε, «Fe paaxi misaali nan

yi gine ra.» A man naxa gine radin busali kui, a fa a de rakoto derakote binye ra.

⁹ N to n ya rakeli, n naxa gine firin to. Gabutenyi gbongboe daaxie nu na e ma, e nu na jerefe koore ma. E naxa na busali tongo, e a xanin koore ma. ¹⁰ N naxa maleke maxarin, naxan nu woyenma n na, «E na busali xaninfe minden?» ¹¹ A naxa n yaabi, «E na a xaninfe Babilon boxi nan ma, e banxi tima a be dennaxe, a xa lu naa.»

6

Laamatunyi solomasaxan nde: Soori ragise naani

¹ N man naxa laamatunyi to. Soori ragise naani nu na minife geya firinyie longori ra. Na geyae nu yailanxi yoxui nan na. ² Soe gbeelie nan nu na soori ragise singe bendunfe, soe foorɛ nan nu na soori ragise firin nde bendunfe, ³ soe fiixɛ nan nu na soori ragise saxan nde bendunfe, soe makatunxie nan nu na soori ragise naani nde bendunfe. ⁴ N naxa maleke maxarin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse yee ra?»

⁵ Maleke naxa n yaabi, «Foye naani nan e ra, Dunija Marigi na naxee raminife. ⁶ Soe foorɛ sigama jamanɛ koola nan ma, soe fiixɛ sigama jamanɛ sogegorode nan ma, soe makatunxie sigama jamanɛ yirefanyi nan ma.» ⁷ Yi soe senbɛmae to nu wama sigafe dunija iperede, maleke nde naxa a fala e be, «Wo siga boxi iperede.» E naxa keli keren na. ⁸ Ala naxa a fala n be a xui itexi ra, «I bara a mato, naxee sigaxi jamanɛ koola ma, e bara n waxonfe raba naa.»

Yosuwe xa mangeya

⁹ Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁰ «Xeledayi, Tobiya, nun Yedayya na fa kelife konyiya kui Babilon boxi ma, i xa e xa fangadamae rasuxu. Na loxo e i xa siga Sofoni xa di Yosiya yire ¹¹ na gbeti nun na xema ra. I xa mangeya tonxuma rafala na ra, i fa a doxo serexedube kuntigi Yosuwe xun ma, Yehosadaki xa di. ¹² I xa a fala a be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi mixi naxan xili «Salonyi.» Na salonyi bulama ne, a fa Alatala xa hromobanxi ti. ¹³ A tan nan Alatala xa hromobanxi tima, mangeya tonxuma luma ne a yi, a doxo a xa kibanyi kui, a jama yamari. Serexedube nde fan doxoma ne a xa kibanyi kui. Bona lu e firinyi tagi.» ¹⁴ Mangeya tonxuma luma ne Alatala xa hromobanxi kui Helemi, Tobiya, Yedayya, nun Sofoni xa di Heni yi ra.»

¹⁵ «Mixi naxee makuya, nee fama ne Alatala xa hromobanxi tide. Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexi wo ma. Na birin fama ne rabade xa wo wo Marigi Alatala xui suxu a fanyi ra.»

7

Sunyi

¹ Dariyusi xa mangeya je naani nde, Kisilewi kike solomanaani nde, xi naani nde loxo e, Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be. ² Betelikae nu bara Sareseri nun Regemi Meleki nun e xa mixie xee Alatala maxandide. ³ E man xa Mange Alatala xa serexedube, naxee nu na hromobanxi kui, a nun namiponmee maxorin,

«Muxu lan muxu xa muxu wa xui ramini kike suuli nde ra, muxu xa sunyi suxu alo muxu a rabaxi ꞑe wuyaxie ra ki naxe?»

⁴ Mange Alatala naxa masenyi ti n be yi ki,
⁵ «Nama nun serexedubee maxorin n be, «Wo to nu sunyi suxuma sunnunyi kui na kike suuli ndee nun na kike solofere ndee ꞑe tongo solofere bun ma, wo nu sunma n tan nan be? ⁶ Wo to nu wo degema nun wo wo minma, wo mu a rabaxi wo yete xa be? ⁷ Alatala mu na masenyi mooli ti a xa namijonme singee saabui xa ra, Darisalamu nun a rabilinyi nu sabatixi bojesa kui temui naxe? Na temui, mixie nu na Negewi nun Sefela boxi ma.»»

⁸ Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be yi ki, ⁹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Wo xa kiiti sa tinxinyi kui. Wo xa hinne wo boore ra kinikini kui. ¹⁰ Wo naxa kaape ginnee, kiridie, boxi xopee, nun setaree tooro. Wo naxa nate naaxi tongo wo boje kui wo booree xa fe ra.»
¹¹ Kono e mu tin na masenyi ra, e naxa e kobe so, e mu e tuli mati na ra. ¹² E bojee naxa xorocho alo diyaman, e naxa tondi Mange Alatala xa seriye suxude, a Xaxili Seniyenxi nu bara naxan nasanba namijonme singee ma. Na nan a ra Mange Alatala naxa xono e ma a belebele ra. ¹³ A to e xili, e naxa tondi a xui suxude. Yakosi, xa e tan bara a xili, a mu e xa maxandi suxuma de.» Mange Alatala xa masenyi nan ya,
¹⁴ «N e rayensen ne sie birin ya ma e mu naxee kolon. E to keli e xa boxi ma, dennaxe nu bara rabejin, mixi yo mu dangima dennaxe, mixi yo mu sigama dennaxe. Boxi fanyi findi gbaloe boxi

ra e tan nan saabui ra.»

8

Ala xa laayidi Darisalamu xa fe ra

¹ Mange Alatala xa masenyi nan ya: ² Mange Alatala naxa a masen, «N mu wama n firin nde xɔn Siyon. N ma pama xa fe xɔrɔxɔ n ma ki fanyi.» ³ Alatala naxa a masen, «N man fama nɛ Siyon, n xa lu wo tagi Darisalamu. Darisalamu fama nɛ xilide ‹Taa nɔndila.› Mange Alatala xa geya fama nɛ xilide ‹Geya Seniyeŋxi.›»

⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Xɛmɔxie nun jɛlexeforie man luma nɛ Darisalamu malan yire, yisuxuwuri suxu e yi e xa simaya xɔnnakuye xa fe ra. ⁵ Dimɛdie fan luma nɛ bere ra taa malandee.»

⁶ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Hali a fa findi terenna ra yi waxati pama dɔnxɔɛ bɛ, Mange Alatala mu nɔma kaabade na fe ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n ma pama rakisima nɛ pamance ma naxee kelima sogetede nun sogegorode. ⁸ N e ragbilenma nɛ Darisalamu. E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra nɔndi nun tinxinyi kui.»

⁹ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo senbe so, wo tan naxee nu bara yi masenyi mɛ namipɔnmɛe saabui ra Mange Alatala xa banxi kɔɔrin temui naxe. Wo wo senbe so alako yi banxi xa jɔn. ¹⁰ Beenu na wali xa folo, wali sare yo mu nu na walikɛe bɛ. Hali ningee mu donse sɔto e xa wali kui. Wali birin mu nu nɔma sɔɔneyade, barima n nu bara yaxuiɲa ramini mixie tagi. ¹¹ Kɔnɔ yakɔsi n mu yi pama dɔnxɔɛ

tōorōma alo singe.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Bōḡesa luma ne bōxi ma. Weni bilie bogima ne, bōxi daxamui raminima ne, tune ye fama ne. N na birin soma ne yi pama dōnxōe yi ra e ke ra. ¹³ Singe Yudaya bōnsōe nun Isirayila bōnsōe findi ne danke ra sie tagi, kōnō yakōsi, n to wo rakisi, wo findima ne e be saabui ra e barake sōtō. Wo naxa gaaxu, wo wo senbe so.»

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo benbae to n naxōnō, n naxa nate tongo n xa wo paxankata. N mu tin gbilende na nate fōxō ra.

¹⁵ Kōnō yakōsi n bara nate tongo, n xa fe fanyi raba wo be, Darisalamu nun Yudaya bōnsōe. Wo naxa gaaxu. ¹⁶ Wo xa yi masenyi rabatu: Wo xa nōndi fala wo boore be, wo xa kiiti sa nōndi nun tinxinyi kui. ¹⁷ Naaxuiḡa naxa lu wo bōḡe kui wo booree mabiri. Wo naxa wo kali wule kui, barima na fe mōoli mu rafan n ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁹ «Mange Alatala naxa a masen wo sunyi naxee suxuma kike naani nde, kike suuli nde, kike solofere nde, nun kike fu nde ra, nee xa findi sali sēewe daaxie ra. Nōndi nun bōḡesa xa rafan wo ma.»

²⁰ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Mixi gbeḡbe fama ne fade kelife pamanē gbeḡe ma.

²¹ Mixie luma siga ra yire gbeḡe e sa a fala mennikae be, «Won xee Mange Alatala maxandide, won birin na a ra.» ²² Senbema wuyaxie kelife pamanē gbeḡe ma, e fama ne Mange Alatala fende Darisalamu, e a maxandi.»

²³ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Na loxoεε pamanε gbεtεε mixi fu fama nε kankande Yuwifi keren ma, e fa a fala a bε, «Won birin na a ra, barima muxu bara a kolon Ala na wo fε ma.»»

9

Si gbεtεε xa kiiti

¹ Alatala bara masenyi xoroxoε ti Xadaraki xa boxi xa fe ra. Na masenyi bara Damasi taa fan li. Alatala gbe nan adamadi birin na, Isirayila bonsoεε fan a gbe.

² Na masenyi bara Xamata taa li, naxan na Damasi naaninyi mabiri. A bara Tire nun Sidon fan li, hali lonnilae nan to e ra.

³ Tire bara taa makantaxi ti, a xa gbeti bara gbo alo meyeniyi, a xa xεema bara gbo alo boora.

⁴ Kono Marigi na birin bama nε a yi, a a xa tete radin baa ma, a fa taa gan.

⁵ Asikalon na na to, a fan luma nε gaaxui kui. Gasa nun Ekiron fan gaaxuma nε, e serεnma nε barima e xa xunnakeli bara findi yaagi ra.

Gasa mange faxama nε, mixi yo mu luma Asikalon sonon.

⁶ Si masunbuxi fama nε sabatide Asidodi. «N Filisitakae xa yetε igbona ragoroma nε.

⁷ N faxε tife jonma nε menni.»

Nama donxoε fama nε birade muxu Marigi Ala foxo ra.

E sabatima ne Yudaya xabilæe ya ma.

Ekiron luma ne alɔ Yebusu.

⁸ «N na n ma banxi kanta ma ne,
alako sɔɔri gali yo naxa a kana.

Naxan fama, naxan dangima,
e mu noma sese ra,

barima yakɔsi n jengi saxi a xɔn ma.»

⁹ Siyonkae, wo xa jɛlexin.

Darisalamukae, wo xa wo xui ite sɛɛwe kui.

Wo xa mange na fafe wo yire.

A tinxin. A kisixi.

A mu a yete igboma,

a soma taa kui sofale nan fari,

sofale xemema, sofale ginema xa di.

¹⁰ «N sɔɔri ragise bama ne Efirami bɔxi ma,
n soee bama ne Darisalamu.

Gereso xalie mu luma naa.»

A bɔɔsa nan masenma sie be.

A xa mangɛya xungboma ne yire birin,

kelife baa xungbe ma, a sa dɔxɔ xure xungbe ra.

¹¹ «N bara wo xa mixi suxuxie xun sara

won ma saate xa fe ra

naxan xirixi sɛɛɛɛ wuli daaxi ra.

E nu na fe xɔɔxɔɛ kui,

alɔ mixi naxee ragoroxi kolɔnyi nde kui, ye mu
na naxan kui.

¹² Wo xa gbilen taa makantaxi kui,

wo tan geelimani naxee xaxili tixi n na.

To n xa a fala wo be,

n wo harige ragbilenma ne wo ma,

n man fa a xunmasa.

¹³ Yudaya findima ne n ma xali ra.

Efirami luma ne alɔ n ma tanbæe.

Siyonikae findima ne n ma sɔɔrie ra

Girɛkikae xili ma.
N ma santidɛgɛma nan i ra.»

¹⁴ Alatala a yɛtɛ makɛnɛnma nɛ e bɛ,
a xa tanbɛ lu alɔ seyamakɔnyi.

Marigi Alatala sara fema nɛ,
a lu alɔ turunnaadɛ.

¹⁵ Mange Alatala e makantama nɛ.

E xa geresosee kanari rabama nɛ,

e wuli ifili alɔ sɛrɛxɛdubɛɛ

naxan xuruse kɔn naxabama,

e fa na wuli kasan sɛrɛxɛbade ma.

¹⁶ E Marigi Alatala e rakisima nɛ na lɔxɔɛ,

alɔ xuruse dɛmadonyi a xa xurusee kantama ki
naxɛ.

Ala xa pama luma nɛ alɔ diyaman naxan yan-
bama bɔxi ma.

¹⁷ E tofanma nɛ, e rayabu.

Baloe fanyi sɛgɛtalae xungboma nɛ,

minse fanyie sungbutunyie rayabu.

10

Ala xa hinne

¹ Wo xa Alatala maxandi pɛmɛ tɛmui.

Alatala fama nɛ tunɛ belebele ra wo bɛ,
alako wo xa xɛɛ xa fan.

² Kuyee wule falama,

sematoee mu nɔndi toma,

e xiyeɛ fasarima wule ra,

e xa madundui fufafu na a ra.

Na birin bara a niya pama xa lɔɛ alɔ xurusee.

E na tɔɔrɛ kui barima xuruse dɛmadonyi mu na
e bɛ.

³ N bara xɔnɔ na xuruse dɛmadonyie ma.

N e xa yareratie naxankatama nε.
 Yudaya luma nε alɔ Mangε Alatala xa xurusee,
 a mεnima nε e ma.
 E fama nε binyε sɔtɔde,
 alɔ sɔɔri mangε xa soe.

⁴ Mixi nde kelima nε Yudaya
 naxan misaalima gεmε ra banxi tixi naxan fari,
 naxan misaalima wuri ra kiri banxi xirixi naxan
 na,
 naxan misaalima xali geresose ra.
 Mangε birin fatanxi Yudaya bɔnsɔε nan na.

⁵ Yudayakae findima nε sɛnbɛmae ra,
 naxee e yaxuie maboronma gere kui,
 barima Alatala na e fε ma.
 E yaxuie xa soe ragimae luma nε yaagi kui.

⁶ «N Yudaya bɔnsɔε xun nakelima nε,
 n Yusufu bɔnsɔε rakisi,
 n e xa taae yailan,
 barima n bara kinikini e ma.
 E fama nε lude alɔ n mu e rabεɓin.
 E Marigi Alatala nan n na,
 n e xa duba suxuma nε.

⁷ Efirami bɔnsɔε fan findima nε sɛnbɛmae ra.
 E sεwama nε dangife siisilae ra.
 E xa die na birin toma nε, e fan ɓɛlɛxin.
 E birin bɔɓnε sεwama nε Alatala xa fe ra.

⁸ N nan n ma ɓama maxilima nε, n xa e xun sara,
 e xa wuya dangife singe ra.

⁹ Hali n to e rayensenxi sie ya ma,
 e e ratuma nε n ma fe ma yire makuye.
 E tan nun e xa die kisima nε,
 e man fa gbilen e xɔnyi.

¹⁰ N e rafama nε kelifε Misira bɔxi ma,

n e malan kelife Asiriya boxi ma.
 N man Galadi nun Liban boxi fima ne e ma,
 konɔ e konti dangima ne na birin na.
¹¹ E xa tɔɔɛ bara lu alo baa mɔɔɔnyie,
 konɔ Ala na mɔɔɔnyie ragoroma ne.
 Nili xure bara a niya e xa lu konyiya kui,
 konɔ na xure bara xɔri.
 Asiriya xa yete igboja goroma ne,
 Misira xa mangeya jon.
¹² N tan nan e senbe soma,
 e fama ne jereɛde n xili ra.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

11

Xuruse demadonyie

¹ Liban boxi, i xa wuri birin fama ne gande.
² Wo fama ne wade wo xui itexi ra,
 barima sipire, sediri, nun konde bilie fama ne
 birade.
 Basan wondi belebele bara kana.
³ Xuruse demadonyie wama ne,
 barima fili bara kana.
 Yetee xaapema ne,
 barima Yuruden fotonyi bara kana.
⁴ N Marigi Alatala a masen ne,
 «Wo xa xurusee de madon,
 naxee fama faxade.
⁵ Mixi naxee e sarama
 e fama ne e kon naxabade kinikinitarepa kui.
 Naxee e matima e a falama ne,
 «Ala tantu.
 N bara banna.»
 Xuruse demadonyie mu kinikinima e ma.»
⁶ Alatala xa masenyi nan ya:

«N fan mu kinikinima yi pama ma.
 N bara e birin lu e boore yi ra,
 e xa mangε yi ra,
 alako pama xa paxankata.
 N mu mixi yo ratangama na ma.»

⁷ Na kui n naxa xurusee tōōōxi de madon, naxee nu lanxi e xa faxa. N naxa yisuxuwuri firin tongo. N naxa keren xili sa «Hinne,» boore «Lanyi.» N naxa xurusee de madon. ⁸ N naxa xuruse demadonyi saxan kerri kike keren bun, barima e mu rafanxi n ma sōōōn, n fan mu rafanxi e ma. ⁹ N naxa a fala xurusee be, «N mu wo de madonma sōōōn. Naxan lan a xa faxa, a xa faxa. Naxan lan a xa siga, a xa siga. Naxan lan a xa lu be, a xa a boore faxa.» ¹⁰ N naxa n ma yisuxuwuri tongo naxan xili «Hinne,» n naxa a igira. Na misaalixi saate nan na naxan xirixi n tan nun sie birin tagi. Na saate bara kana. ¹¹ N to na kana xurusee tōōōxi ya xōri, e naxa a kolon n nu bara Alatala xa masenyi fala. ¹² N naxa a fala e be, «Xa a wo kenen, wo n ma wali sare fi n ma, xa na mu a ra wo a lu na.» E naxa kōbiri kole tongo saxan fi n ma wali sare ra. ¹³ Alatala naxa a fala n be, «Xa e n ma wali tide toma na ki ne, a sare mu gbo, a wole. Feje yailanma xa na tongo.» N naxa na kōbiri kole tongo saxan tongo, n naxa e wole Alatala xa banxi kui mixi nde be naxan fejee yailanma. ¹⁴ Na dangi xanbi, n naxa n ma yisuxuwuri igira naxan nu xili «Lanyi,» barima lanyi mu na Yudaya nun Isirayila tagi sōōōn.

¹⁵ Alatala naxa a fala n be, «I man xa xuruse demadonyi xaxilitare xa walisee tongo. ¹⁶ N

xuruse demadonyi rakelima ne yi boxi ma naxan mu a jengi sama xurusee xon ma. Xa xuruse keren bara loe, a mu sigama a fende. Xa keren bara maxono, a mu a dandanma. Xa keren bara xungbo folo, a a sube birin donma ne han a a tore li.»

17 «Naxankate na xuruse demadonyi naaxi be, naxan xurusee rabejinma. Santidegema xa a belexe sege, a xa a ya soxo. A belexe naxa no fefe ra, a ya naxa fe yo to.»

12

Yudaya xa xunnakeli

1 Alatala bara masenyi xoxoxe ti Isirayila xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan ya, naxan koore nun boxi daaxi, naxan xaxili so adamadi yi ra:

2 «N fe xungbe rabama ne Darisalamu be, dunija sie tagi.

Mixi na fa Darisalamu gere, n kaabanako rabama ne Yudaya be.

3 Na loxoxe, n Darisalamu findima ne geme binye ra si birin be.

Naxan katama na itefe ra, na kanyi maxonoma ne.

Dunija si birin malanma ne a xili ma.»

4 Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxoxe, n soori nun a xa soe radaxuma ne.

N nee findi donxui ra.

N Yudaya bonsoxe matoma ne,

n nan n ɲengi sa e xɔn ma.

⁵ Yudaya mangɛe a falama nɛ e boɲɛ kui,
 ⤵ Darisalamukae senbɛ gboxi
 e Marigi Alatala nan saabui ra.⤵

⁶ Na loxɔɛ, n Yudaya mangɛe luma nɛ
 alo tɛ wolenxi yege xɔɔra,
 xa na mu alo tɛ na din sɛxɛ ra.
 E fama nɛ si birin halakide naxan na e rabilinyi.
 Darisalamu mu kanama.

⁷ Alatala Yudaya taaɛ nan singe rakisima,
 alako Dawuda xabile nun Darisalamukae
 xa binyɛ naxa dangi Yudaya mixie ra.

⁸ Na loxɔɛ, Alatala Darisalamukae makantama
 nɛ.
 Ala a niyama nɛ mixi taganxi xa Dawuda senbɛ
 soto.

Dawuda xabile senbɛ gboma nɛ Ala saabui ra.
 Alatala xa malekɛ a ɲɛɛma nɛ e ya ra.

⁹ Na loxɔɛ, n si birin halakima nɛ
 naxɛɛ Darisalamu gerema.

¹⁰ N hinne nun kinikini luma nɛ
 Dawuda xabile nun Darisalamukae xaxili ma.
 E fama nɛ e ya rafindide n ma, e n tan naxan
 soxoxi.

E sunnunma nɛ n ma fe ra,
 alo mixi naxan xa di singe bara faxa.

E e wa xui raminima na ki nɛ.

¹¹ Na loxɔɛ, sunnunyi gboma nɛ Darisalamu,
 alo Hadada Rimɔn sunnunxi Megido gulunba kui
 ki naxɛ.

¹² Nama birin sunnunma nɛ xabile ki ma.

Dawuda xabile luma nɛ a xati ma.

Natan xabile fan luma nɛ a xati ma.

Xɛmɛɛ nun ginɛɛ mu sunnunma yire keren.

13 Lewi xabile luma ne a xati ma.
 Simeyi xabile luma ne a xati ma.
 Xeme nun ginne mu sunnunma yire keren.
 14 Xabile birin luma ne a xati ma.»

13

Nama seniyenxi

1 Na loxe, dulonyi minima ne
 naxan noma Dawuda xabile nun Darisalamukae
 yunubi bade.

2 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «Na loxe, n kuyee xili bama ne wo de kui,
 wo neme e ma.
 N e xa namijonme nun e xa seniyentarepa
 kerima ne.

3 Xa mixi nde suusama namijonme masenyi tide,
 a nga nun a baba naxan a barixi e a falama a be,
 «I xa faha, barima i bara wule fala Alatala xili ra.»
 A nga nun a baba naxan a barixi,
 e a soxoma ne na masenyi xa fe ra.

4 Na loxe, namijonme birin yaagima ne
 e xa masenyie xa fe ra.
 E mu namijonme dugi ragoroma e ma sonon
 alako e xa mixi madaxu.

5 E birin a falama ne,
 «Namijonme mu n na.
 Kabi n dimedi temui n xe nan tun safe.»

6 Konon e a maxarinma ne,
 «Munse na yi nari ra i belexee ma?»
 A e yaabima ne:
 «N xanuntenyi nan n maxonoxi.»»

7 «Santidegema, keli n ma xuruse demadonyi xili
 ma,

keli mixi xili ma naxan na n seeti ma.»
 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «Santidεgema, xuruse demadonyi faxa,
 γεξεεε rayensen γε.

N fama ne γεξεεγωρεε naxankatade.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Nama δωχο firin faxama ne,
 κωνο a δωχο saxan nde baloma ne.

⁹ N na δωχο saxan nde sama ne te i,
 n e raxunu alo gbeti.

N xa e mato alo xεema.

A na n maxandi, n a xa duba suxuma ne.

N fama ne a masende, «N ma nama nan ya,»

a fan a masen, «Alatala nan muxu Marigi Ala ra.»»

14

Alatala fa λωχε

¹ Alatala xa λωχε fafe.

Wo yaxuie wo harige itaxunma ne e boore ma
 wo ya xori.

² N si birin malanma ne Darisalamu gere xili ma.
 E soma ne taa kui, e banxi kana, e dutun ginεε
 ma.

E nama seeti xaninma ne konyiya kui,
 e boore seeti lu taa kui.

³ Alatala kelima ne a sa na sie gere a gere ki ma.

⁴ Na λωχε Ala tima ne Oliwi geya fari,
 naxan na Darisalamu ya ra sogetede mabiri.

Oliwi geya ibooma ne a tagi,
 kelife sogetede han sogegode.

Gulunba luma ne geya firin tagi,
 keren na koola ma, keren na yirefanyi ma.

⁵ Na temui wo wo gima ne gulunba kui

n ma geyae tagi han Aseli.

Wo wo gima ne

alo wo wo gixi boxi xa serenyi ya ra ki naxe,
Yudaya mange Yusiya xa waxati.

Na temui n Marigi Alatala fama ne,
a nun a xa seniyentose ra.

⁶ Na loxe, naiyalanyi mu luma dunija ma,
yanbasee xunuma ne.

⁷ Yanyi nun koe mu na na loxe.

Alatala nan na loxe mooli kolon.

Kono nunmare temui naiyalanma ne.

⁸ Na loxe, kisi ye minima ne Darisalamu,

seeti te sogetede baa mabiri,

seeti goro sogedorode baa mabiri.

A minima ne soge fure nun jeme temui.

⁹ Alatala nan findima dunija birin mange ra.

Na loxe, Alatala nan keren fama batude,
a xili nan gbansan falama.

¹⁰ Darisalamu boxi rabilinyi birin

findima ne mere ra,

kelife Geba, sa doko Rimon na,

Darisalamu yirefanyi ma.

Darisalamu xa fe itema ne, a xa noe fa yensen ye
kelife Bunyamin naade ma, sa doko naade singe
ra,

han tunxui naade, han Xananeli koore banxi,

han mange xa weni yailande.

¹¹ Mixie sabatima ne taa kui,

e mu halakima sonon.

Darisalamu luma ne bojesa kui.

¹² Alatala fama ne fure jaaxi sinde sie ma

naxee Darisalamu gerexi.

E fate kiri birin bōroma nε beenu e xa faxa.
 E yae bōroma nε e ya yili kui,
 e nenyi bōroma nε e dε kui.

¹³ Na lōxōε, Alatala mixie ya isoma nε,
 e e boore suxu, e e boore bōnbō.

¹⁴ Yudayakae gere tima nε Darisalamu.

E naafuli bama nε sie yi ra naxee na e rabilinyi,
 xεεma, gbeti, nun dugi gbegbe.

¹⁵ Na fure jaaxi mōoli nde fan sinma nε xuruse
 birin ma:
 soee, sofalee, jōxōmεε.

¹⁶ Darisalamu yaxui naxee mu faxaxi na kui,
 nee luma nε te ra jε birin Mangε Alatala batude,
 e xa Bage Ti Sali raba na.

¹⁷ Xa duniņa xabile nde tondi sigade Darisalamu
 Mangε Alatala batude,
 tunε mu sinma e xa bōxi ma.

¹⁸ Xa Misira xabile nde tondi sigade,
 tunε mu goroma menni.

Alatala xa fure jaaxi nan na ki,
 a naxan nagoro sie ma,
 naxee tondixi sigade Bage Ti Sali rabade.

¹⁹ Alatala Misira nun si birin jaxankatama na ki
 nε,
 naxee tondi sigade Bage Ti Sali rabade.

²⁰ Na lōxōε, birin findima Alatala gbe nan na.
 A fama nε sebede tōlōnyie ma naxee gbakuxi
 soee ra,
 «Alatala gbe.»

Tunde naxee sube gbansan jinma
 Alatala xa hōrōmōbanxi kui,
 nee seniyenma nε alo yirabasee

naxee rawalima serexebade seeti ma.

²¹ Tunde birin naxee na Darisalamu nun Yudaya,

nee birin seniyeɓma ne,

nee birin findima ne Mange Alatala gbe ra.

Mixi birin naxee fama serexebade,

nee fama ne tunde ndee ra alako e xa kuri so.

Na loxɔe, Kanaan kaafiri yo mu soma

Mange Alatala xa banxi kui.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2